

HAR, IFRS és US GAAP Hasonlóságok és különbségek

2014. október

HAR, IFRS és US GAAP

Hasonlóságok és különbségek

A kiadványról

A kiadvány célja, hogy felhívja a társaságok figyelmét a jelenlegi magyar számviteli szabályozás (HAR), a Nemzetközi Pénzügyi Beszámolási Szabályok (IFRS) és az Amerikai Egyesült Államokban általánosan elfogadott számviteli szabályok (US GAAP) közötti fő különbségekre.

A tanulmány a következő területeket tartalmazza:

- vezetői összefoglaló a számviteli rendszerek legfontosabb különbségeiről, hivatkozva a tanulmány vonatkozó fejezeteire, és becslés a különbségek jelentőségéről;
- minden témánál összefoglaló a jelenlegi HAR, IFRS és US GAAP különbségeiről és a lehetséges következményekről;
- részletes leírás a keretrendszerek jelenlegi különbségeiről, amely becslést is tartalmaz a különbségekből eredő hatásokról.

Továbbá létezik néhány speciális téma, amely csak a magyar számviteli szabályozás hatálya alatt releváns, ezért a kiadvány tartalmaz egy áttekintést is ezekről a speciális megfontolásokról.

A tanulmány nem átfogó, a legjelentősebbnek és leggyakoribbnak tartott különbségekre koncentrál. Az egyes számviteli keretrendszerek alkalmazásakor a társaságoknak az összes releváns számviteli standardot és adott esetben a nemzeti jogot is figyelembe kell venniük.

A kiadvány időbeli hatálya

A kiadvány az IFRS és US GAAP tekintetében a 2014. szeptember 1-ig megjelent hatósági nyilatkozatokat és egyéb fejleményeket tartalmazza. A jövőben további kiadványok fognak megjelenni, hogy nyomon kövessék a jelentős fejleményeket. 2015. január 1-jén jelentős változások történtek a magyar számviteli szabályozásban, ezért a kiadvány figyelembe veszi az ezen időpontig bekövetkezett változásokat.

Tartalomjegyzék

1. Vezetői összefoglaló.....	4
2. Első alkalmazás.....	16
3. Bevételek elszámolása.....	19
4. Ráfordítások elszámolása – részvényalapú kifizetések.....	41
5. Ráfordítások elszámolása – munkavállalói juttatások.....	52
6. Eszközök – nem pénzügyi eszközök.....	65
7. Eszközök – pénzügyi eszközök.....	89
8. Kötelezettségek – adók.....	106
9. Kötelezettségek – egyéb kötelezettségek.....	119
10. Pénzügyi kötelezettségek és tőke.....	128
11. Származékos és fedezeti ügyletek.....	139
12. Konszolidáció.....	154
13. Üzleti kombinációk.....	172
14. Egyéb számviteli és beszámolási témák.....	179
15. Egyéb speciális témák a Magyar Számviteli Szabályozás szerint.....	201

A kiadvány teljes terjedelmében angol nyelven készült el, magyar nyelven csak a vezetői összefoglaló érhető el. A tartalomjegyzék fejezet címei és oldalszámai az angol nyelvű kiadványra utalnak és az eziránt érdeklődő olvasók számára nyújtanak hasznos információt.

1. Vezetői összefoglaló

A vezetői összefoglaló célja, hogy a lenti táblázatban bemutassa a leggyakoribb, legjelentősebb különbségeket a HAR, az IFRS és a US GAAP között. A szabályozás részletesebben ki van fejtve a tanulmány egyes fejezeteiben.

Jelentős különbség

Mérsékelt különbség

Kicsi vagy nincs különbség

Témakör		Témakör leírása	Fejezet
<i>Az elsődleges kimutatások formája, struktúrája</i>		A HAR szerint a 2000. évi C. törvény a Számvitelről (továbbiakban „Számviteli törvény”) mellékletében bemutatott, előre meghatározott mérleg és eredménykimutatás sémát kell alkalmazni. Az IFRS és a US GAAP alkalmazása esetén a társaságoknak jelentős szabadságuk van abban, hogy számviteli politikájukban meghatározzák az elsődleges kimutatások formáját és struktúráját.	14
<i>Egyéb átfogó jövedelem (OCI)</i>		A HAR nem ismeri az egyéb átfogó jövedelem fogalmát (szemben a US GAAP és az IFRS előírásával). Azok a tranzakciók, amelyek a US GAAP és az IFRS szerint az OCI-ban jelennek meg, a magyar szabályozás szerint az eredménykimutatásban vagy közvetlenül a saját tőkében kerülnek elszámolásra.	14
<i>Megszűnt tevékenység</i>		A megszűnt tevékenység fogalmát nem ismeri a HAR, így a kapcsolódó hatása nem jelenik meg külön az eredménykimutatásban és a kiegészítő mellékletben sem, szemben a US GAAP és az IFRS előírásával.	14
<i>Rendkívüli tételek</i>		Az IFRS kifejezetten tiltja a rendkívüli tételek használatát, míg a US GAAP-ben a nem rendszeres és szokatlan tételek jelennek meg, így ez a gyakorlatban ritka. A magyar szabályozás tételes felsorolást tartalmaz arra vonatkozóan, hogy mely tételeket kell elszámolni a rendkívüli eredményben, így lehetséges, hogy jelentős összeg kerül kimutatásra rendkívüli tételként az elsődleges kimutatásokban.	14
<i>Saját tőke változás kimutatása</i>		A HAR szerint a saját tőke változás kimutatása nem elkülönült elsődleges kimutatás és az elkészítése nem kifejezett követelmény a számviteli törvényben. A saját tőke elemeinek változását azonban be kell mutatni a kiegészítő mellékletben. Az IFRS szerint a saját tőke változás kimutatása elsődleges kimutatás, amit minden társaságnak el kell készítenie. A US GAAP megköveteli a saját tőke változás kimutatását a részvényesek tőkéjére vonatkozóan, amit közzétehetnek akár elsődleges kimutatásként, akár a pénzügyi kimutatások kiegészítő mellékletében.	14

Témakör		Témakör leírása	Fejezet
Cash flow kimutatás		A cash flow kimutatás nem elsődleges kimutatás a HAR szerint, de megtalálható a pénzügyi kimutatások kiegészítő mellékletében. (Bizonyos vállalkozásoknak lehetőségük van egyszerűsített éves beszámoló összeállítására, amiben nem kell közölniük a cash flow kimutatásukat). A kimutatást a számviteli törvény mellékletében biztosított séma alapján állítják össze, ahol a cash flow-kat a következő kategóriákba sorolják be: működési, befektetési és finanszírozási. Annak ellenére, hogy hasonlóan néz ki a HAR, az IFRS és a US GAAP szerinti kimutatás, az egyes sorok részleteiben sok jelentős különbség található. A HAR kevesebb rugalmasságot biztosít a cash flow kimutatás struktúrájának meghatározására, viszont könnyebb összehasonlíthatást tesz lehetővé a gazdálkodó egységek között. Az IFRS alkalmazása esetén a pénzeszközök és pénzeszköz egyenértékesek tartalmazhatják a folyószámlahitelt is, mivel szerves részét képezik a gazdálkodó egység pénzkezelésének, míg a US GAAP alkalmazása esetén a pénzeszközök nem tartalmazzak ilyen tételeket. A pénzeszközök és pénzeszköz egyenértékesek fogalma nem létezik a HAR szerint, így a mérleg vonatkozó sorai és a cash flow kimutatás csak a pénzeszközök egyenlegeit tartalmazza.	14
Számviteli hiba		Az IFRS és a US GAAP alkalmazása esetén, az előző időszaki számviteli hiba esetén (ha lényeges) az összehasonlító adatok értékeit újra megállapítják a pénzügyi kimutatásokban. A lényegesség fogalma a HAR szerint is létezik, de a lényeges hiba fogalma nincs meghatározva. A HAR egy előre meghatározott küszöb alapján határozza meg a jelentős összegű hibákat. A HAR alkalmazása esetén a jelentős összegű hiba hatása az elsődleges kimutatás külön oszlopában kerül közzétételre és az előző időszak egyenlege nem kerül újramegállapításra.	14
Számviteli politika változása		Főszabályként az IFRS-ben és a US GAAP-ben a számviteli politika önkéntes megváltoztatása visszamenőleges módosítást kíván meg a pénzügyi kimutatásokban. A számviteli politika változása esetén a HAR-ban az összehasonlító adatok nem kerülnek módosításra (a jövőre nézve kerül alkalmazásra), de a változás hatását közzé kell tenni a pénzügyi kimutatások kiegészítő mellékletében.	14
Számviteli becslés változása		A tanulmányban elemzett mindhárom számviteli rendszer esetében a számviteli becslés változását jövőre nézve kell alkalmazni. A gyakorlatban a magyar számviteli szabályozás alkalmazása során bizonyos események számviteli politika változásnak minősülnek (pl.: az értékcsökkenési módszer változása), amit a US GAAP és az IFRS számviteli becslés változásaként kezel. Mivel a HAR szerint a számviteli politika változást szintén jövőre nézve kell alkalmazni, így ebből fakadóan nincs különbség a számviteli rendszerek között.	N/A

Témakör		Témakör leírása	Fejezet
<i>Fordulónap utáni események</i>		A HAR bevezeti a mérlegkészítés napja fogalmát és (főleg értékelési célokból) bizonyos feltételeket ezen időpontig vesz figyelembe, nem pedig a fordulónapig. A HAR szerinti kezelés jelentősen eltér a US GAAP és az IFRS szerinti kezeléstől, ez utóbbiak főleg azokra a körülményekre koncentrálnak, amelyek a fordulónapon már fennálltak. Azokat az eseményeket, amelyek a fordulónap és a közzétételre való jóváhagyás napja (vagy a US GAAP-ben: ha készen áll a jóváhagyásra) közötti időszakban merültek fel, értékelni kell abból a szempontból, hogy azok olyan körülményeket igazolnak-e, amelyek már fennálltak a fordulónapon (módosító események), vagy olyanokat, amelyek a fordulónap után merültek fel (nem módosító események). Ez jelentős eltérést okoz például bizonyos derivatívák értékelése során.	15
<i>Fizetendő osztalék bemutatása</i>		A Polgári Törvénykönyv szerint az osztalékfizetési döntést azon az éves rendes közgyűlésen kell meghozni, amelyen a pénzügyi kimutatásokat jóváhagyják. A HAR alkalmazása esetén az osztalékok módosító eseménynek minősülnek, így a pénzügyi kimutatásokat módosítani kell az osztalékkal és a fizetendő osztalékot be kell mutatni az eredménykimutatásban. Az IFRS és a US GAAP szerint az osztalékot a saját tőke változásaként kell bemutatni, amikor az éves rendes közgyűlésen meghozták róla a határozatot.	15
<i>Bemutatás és a funkcionális pénznem</i>		A HAR szerint a bemutatás pénzneme és a funkcionális pénznem fogalma nem különül el egymástól. Minden társaság szabadon dönthet arról, hogy pénzügyi kimutatásait HUF-ban, EUR-ban vagy USD-ben készíti el. Más speciális pénznem „könyvvezetési pénznemként” való alkalmazásához bizonyos feltételeknek (amelyek jelentősen eltérnek azoktól, amelyek a US GAAP és az IFRS esetén határozzák meg a funkcionális pénznemet) teljesülnie kell. Mind a US GAAP, mind az IFRS meghatároz bizonyos feltételeket, amelyeket a társaságoknak értékelniük kell, hogy meghatározzák funkcionális pénznemüket. A számviteli nyilvántartásokat funkcionális pénznemben kell vezetni és külön szabályokat kell alkalmazni arra, hogyan váltsák át ezeket az egyenlegeket és tranzakciókat a bemutatás pénznemére.	14
<i>Ingatlanok, gépek és berendezések – bekerülési érték modell</i>		Kezdeti megjelenítés A US GAAP és az IFRS hasonló útmutatást tartalmaz az ingatlanok, gépek és berendezések kezdeti értékelésére a használatra kész állapotba hozáshoz szükségszerűen felmerült költségek tekintetében. A magyar számviteli törvény részletesen tartalmazza azokat a tételeket, amelyeket aktiválni kell az eszközre. Ezek közül bizonyos tételeket a másik két szabályrendszer nem enged aktiválni. Ilyen tétel többek között: • munkavállalók betanítási költsége; • az eszköz aktiválása előtt felmerült biztosítási költség; • bizonyos árfolyamkülönbözések, amelyek az eszközzel kapcsolatban merültek fel.	6

Témakör		Témakör leírása	Fejezet
		Az IFRS-ben és a US GAAP-ben (habár kisebb eltérésekkel) az eszköz leszerelési költségét is meg kell jeleníteni az eszköz bekerülési értékében. A HAR ezt nem szabályozza. Értécsökkenés Az IFRS és a US GAAP szerint az eszköz értécsökkenése akkor kezdődik meg, amikor használatra kész állapotba kerül, azaz amikor a megfelelő helyre és a megfelelő állapotba kerül, hogy a vezetés szándékai szerint képes legyen megkezdeni a működését. Ez a dátum megelőzheti a HAR szerinti értécsökkenés kezdetét, ami egybeesik a használat megkezdésével.	
Ingatlanok, gépek és berendezések – átértékelési modell		Az IFRS-ben számviteli politika választási lehetőség az átértékelési modell alkalmazása az ingatlanok, gépek és berendezések követő értékelése során. Amikor megengedett az eszköz átértékelése, akkor azt az egyéb átfogó jövedelemmel szemben kell elszámolni. Ebben az esetben az átértékelt összeg válik az értécsökkenés alapjául. További választási lehetőség biztosított a társaságoknak, hogy az átértékelés miatt elszámolt többlet értécsökkenést átsorolja az átértékelési tartalékból az eredménytartalék sorra. Ha nem él ezzel a lehetőséggel a társaság, akkor az eszköz kivezetésekor kerül elszámolásra. Hasonló számvitel politikai döntés alkalmazható a HAR szerint is, de részleteiben számos különbséggel. Az értéknövekedés szintén a tőkével szemben kerül elszámolásra, de mivel az elsődleges kimutatások nem tartalmazzák az egyéb átfogó jövedelmet, ezért csak a kiegészítő mellékletben jelenik meg. Az átértékelés nem változtatja meg az értécsökkenés alapját, az átértékelési tartalék az eszköz értékével szemben kerül kivezetésre, ha az eszköz piaci értékében csökkenés következik be, vagy ha az eszközt kivezetik. Amennyiben ez a modell kerül alkalmazásra, az eszköz piaci értékét évente felül kell vizsgálni. A US GAAP általában tiltja a tárgyi eszközök átértékelését.	6
Befektetési célú ingatlan		A HAR-ban és a US GAAP-ben nincs definálva a befektetési célú ingatlan fogalma. Ingatlanforgalmazó cégek általában bekerülési érték modell alapján értékelik a befektetési célú ingatlanjaikat, de a HAR-ban a társaság dönthet úgy, hogy az átértékelési modellt alkalmazza az ingatlanok, gépek és berendezések esetében. A US GAAP alkalmazása esetén bizonyos iparágakra speciális iránymutatás vonatkozik, ami engedélyezi az ingatlanok valós értéken történő értékelését. Az IFRS szerint a társaság számviteli politika választástól függően értékelheti befektetési célú ingatlanait bekerülési és valós értéken is. Azok a társaságok, amelyek a valós érték modellt választják, nem számolnak el értécsökkenést az ingatlanra, az ingatlan értékében bekövetkezett minden változás az adott évi eredménykimutatásban jelenik meg.	6

Témakör		Témakör leírása	Fejezet
Immateriális javak		A legjelentősebb különbségek a saját előállítású immateriális javak esetében fordulnak elő: A HAR szerint számvitel politikai döntés kérdése a következők aktiválása: • alapítási/átszervezési költségek és; • kísérleti fejlesztések aktivált értéke. Az aktivált érték nem haladhatja meg a várhatóan megtérülő értéket. Az IFRS szerint a kutatás-fejlesztés fejlesztési szakaszában bizonyos költségeket meg kell jeleníteni, ha a szigorú megjelenítési kritériumok teljesülnek. A US GAAP szerint általában mind a kutatási, mind a fejlesztési költségeket felmerüléskor el kell számolni költségként, a saját előállítású immateriális javak megjelenítése ritka. Bizonyos iparágakban egyedi, speciális szabályokat alkalmaznak.	6
Immateriális javak – átértékelési modell		A szellemi termékeket és vagyoni értékű jogokat lehet átértékelési modell szerint is értékelni a HAR szerint. Az átértékelést a tőkével szemben számolják el és a pénzügyi kimutatások kiegészítő mellékletében is be kell mutatni. Az amortizációt az eszköz bekerülési értéke alapján számolják és nem az átértékelt értéke alapján. Az IFRS-ben az eszközöket csak abban az esetben lehet az átértékelési modell alapján értékelni, ha az immateriális javaknak van aktív piaca. A gyakorlatban ez ritkán fordul elő. Az ingatlanok, gépek és berendezések esetéhez hasonlóan, ha az átértékelési modellt alkalmazzák, az átértékelés elszámolása a tőkével szemben történik és az egyéb átfogó jövedelemben kerül bemutatásra. Az amortizáció az átértékelt érték alapján kell elszámolni. A US GAAP alkalmazás esetén az immateriális javakat bekerülési értéken értékelik.	6
Állami támogatások		A HAR alkalmazása esetén, amikor az állami támogatást költségek fedezetére nyújtják, akkor a támogatást egyéb bevételként kell elszámolni. Ha a kapcsolódó költségek nem merülnek fel az üzleti év végéig, a kapcsolódó egyéb bevételt el kell határolni. Ha az állami támogatás a konkrét üzleti évhez kapcsolódik, az egyéb bevételt el lehet számolni a folyósításkor, vagy ha a mérlegkészítés napjáig jogosulttá válik rá. Ha a kapott állami támogatás valamilyen beruházáshoz kapcsolódik, akkor rendkívüli bevételként kell elszámolni és elhatárolni, amíg a megszerzett eszköz értékcsökkentett nem lesz, vagy kivezetésre nem kerül. Az IFRS-ben az állami támogatásokat általában hamarabb el lehet számolni, mint a HAR szerint. Ha létezik ésszerű biztosíték arra vonatkozóan, hogy a társaság teljesíteni fogja a támogatás feltételeit és meg fogja kapni a támogatást, akkor az azt jelenti, hogy teljesültek a megjelenítés feltételei. Az IFRS alkalmazása esetén a költségek ellentételezésére kapott támogatásokat el kell számolni az eredménykimutatásban azon időszak alatt, amely alatt a társaság elszámolja a költségeket. Számviteli politika választási lehetőség, hogy	9

Témakör		Témakör leírása	Fejezet
		az állami támogatásokat egyéb bevételként (vagy hasonló eredménykimutatás soron) vagy a kapcsolódó költség csökkentéseként számolják el. Azokat az állami támogatásokat, amelyeket költségek vagy már felmerült veszteségek ellentételezésére kapnak vagy abból a célból, hogy jövőbeli kapcsolódó költségek nélkül azonnali pénzügyi támogatást nyújtsanak a társaságnak, annak az időszaknak az eredményében kell elszámolni, amelyben esedékessé válik. Ha az állami támogatás eszköz beszerzéséhez kapcsolódik, akkor vagy elhatárolt bevételként vagy a beszerzett eszköz értékéből levonva kell bemutatni a pénzügyi kimutatásokban. A US GAAP szerint az állami támogatásokat akkor lehet elszámolni, amikor a vonatkozó feltételek teljesülnek. A hosszúélettartamú eszközökhöz történő hozzájárulás vagy a hosszú élettartamú eszközök átadása esetén a támogatást annak az eszköznek a hasznos élettartama alatt számolják el, amelyhez kapcsolódóan a támogatást kapták.	
Hitelfelvételi költségek		A HAR szerint a társaságnak csak azokat a hitelfelvételi költségeket kell aktiválnia, amelyek közvetlenül az eszköz beszerzéséhez vagy létrehozásához kapcsolódnak. A számviteli törvény felsorolja ezeket a tételeket. A HAR nem használja a „minősített eszköz” fogalmát, a hitelfelvételi költségek bármely ingatlan, gép és berendezés esetében aktiválhatóak. Az aktiválási időszak szintén eltérhet a másik két számviteli rendszerben foglaltaktól. Az IFRS alkalmazása során azokat a hitelfelvételi költségeket kell aktiválni, amelyek közvetlenül egy minősített eszköz beszerzéséhez vagy létrehozásához kapcsolódnak. A beruházási hitelfelvételi költségek mellett az általános hitelfelvételi költségeket is figyelembe kell venni az aktiválható összeg meghatározásánál. A US GAAP alkalmazása esetén az IFRS-hez hasonlóan aktiválni kell a kamatot, amely a minősített eszköz rendeltetésszerű használatra kész állapotba hozásáig felmerül. A US GAAP az aktiválási ráta meghatározásában több megítélést enged meg, ami eltérő aktivált értékhez vezethet.	6

Témakör		Témakör leírása	Fejezet
Készletek		Kezdeti megjelenítés A magyar számviteli rendszerben a közvetett költségek aktiválásának tekintetében a gyakorlat nem egységes. Az önköltségszámítás rendjére vonatkozó belső szabályzatnak tartalmaznia kell a társaság által használt módszert. Az IFRS és a US GAAP szerint a saját előállítású terméket a készlet jelenlegi helyére és állapotba hozásához felmerült költségek alapján értékelik. Ez azt jelenti, hogy a bekerülési értéke tartalmazza a közvetlen termelési költségeket, a változó közvetett termelési költségeket és a normál kapacitás alapján felosztott fix közvetett költségeket. Követő értékelés A HAR-ban, az IFRS-ben és a US GAAP-ben is a készletek értékvesztéssel csökkentett bekerülési értéken kerülnek értékelésre. Az értékvesztés meghatározásában kis különbségek vannak az egyes számviteli rendszerek között. A HAR és az IFRS alkalmazása esetén a FIFO és a súlyozott közvetlen önköltség alkalmazása megengedett, de a LIFO használata tilos. A US GAAP szerint a LIFO alapú értékelés is megengedett.	6
Pénzügyi eszközök		Jelentős különbségek vannak az egyes számviteli rendszerek között a különböző típusú pénzügyi eszközök besorolása és értékelése tekintetében. A HAR szerint minden társaság alkalmazhatja a valós értékelést, mivel ez számviteli politikai döntés kérdése. Az alkalmazás választása a pénzügyi eszközök esetében hasonló besorolást eredményez, mint az IFRS esetében. A gyakorlatban csak a vállalkozások elenyésző hányada választja ezt a lehetőséget, így a kiadványban is azzal a feltételezéssel élünk, hogy a valós értékelés nem került alkalmazásra, kivéve ahol kifejezetten erre nem utalunk. A HAR esetében a jogi forma általában meghatározza a számviteli kezelést. A pénzügyi eszközöket általában bekerülési értéken értékelik, a kamatot a szerződési feltételek alapján és nem az effektív kamat alapján számolják el. Az IFRS alkalmazása esetén nem a jogi forma dönti el a besorolást az adósságinstrumentumok esetében, hanem az instrumentum jellege és természete (beleértve hogy létezik-e aktív piaca). További különbségek vannak az amortizált bekerülési értéken értékelt pénzügyi eszközök számviteli kezelésében. A US GAAP esetében a jogi forma határozza meg a besorolást. Például azok az adósságinstrumentumok, amelyek jogi formájuk szerint értékpapírnak minősülnek tipikusan valós értéken értékeltek az értékesítésre tartott eszköz kategóriában (hacsak nem tartják meg őket lejáratig) még akkor is, ha nincs aktív piaca az értékpapírnak. Ugyanakkor azok az adósságinstrumentumok, amelyek nem értékpapírok (például vállalati hitelek) amortizált bekerülési értéken értékeltek még akkor is, ha mindkét eszköz (azaz az értékpapír és a hitel is) hasonló gazdasági jellemzőkkel rendelkezik.	7

Témakör		Témakör leírása	Fejezet
		Az IFRS és a US GAAP használja az effektív kamatszámítás módszerét, az amortizált bekerülési érték meghatározása és a kamatbevétel vonatkozó időszakokra történő elosztása céljából.	
Pénzügyi kötelezettségek és tőke		A HAR a tőke és kötelezettség besorolását a jogi forma szerint végzi (pl.: az osztalékelsőbbbségi részvény tőkeként kezelendő). A HAR meghatározza, hogy mit kell tőkeként kezelni, minden egyéb tételt általában kötelezettségként kerül elszámolásra. Speciális eltérés, hogy a saját részvényeket eszközként kezeli és nem a tőkéből vonja le. Az IFRS szerint tőkeinstrumentum bármely olyan szerződés, amely egy gazdálkodó egység összes kötelezettségének levonása után a gazdálkodó egység eszközeiben meglévő maradványérdekeltséget testesíti meg. Összességében egy instrumentum akkor és csak akkor nevezhető tőkeinstrumentumnak, ha következő feltételek közül mindkettő teljesül: - Az instrumentum nem tartalmaz szerződéses kötelezettséget pénz vagy pénzügyi eszköz átadására más vállalkozásnak; vagy nem tartalmaz szerződéses kötelezettséget pénzügyi eszköz, pénzügyi kötelezettség cseréjére más vállalkozással, amely a kibocsátó számára veszteséggel zárulhat. - Ha az instrumentum a kibocsátó saját tőkeinstrumentumával kerül rendezésre vagy rendezhető, nem származékos és nem tartalmaz szerződéses kötelezettséget a kibocsátó számára változó számú saját tőkeinstrumentum átadására; vagy olyan származékos instrumentum, amely fix összegű pénzeszköz vagy egyéb pénzügyi eszköz és fix számú saját tőkeinstrumentum cseréjével kerül rendezésre. Ezen célból, a kibocsátó saját tőkeinstrumentuma nem tartalmazhat olyan instrumentumot, amelyek önmagukban olyan szerződéses kötelezettségek, amelyek a kibocsátó saját instrumentumának átadására vagy átvételére vonatkoznak. A US GAAP megvizsgálja, hogy a kérdéses instrumentum tartalmaz-e feltétel nélküli visszavásárlási kötelezettséget. A feltétel nélküli visszavásárlási kötelezettséget pénzügyi kötelezettségként sorolja be. Ugyanakkor függő kötelezettségek/visszavásárlási kötelezettségek és/vagy eladási opciók általában nem feltétel nélküliek, mert bekövetkezésük nem biztos. Ezért a US GAAP alkalmazása során ezeket nem pénzügyi kötelezettségként kell kimutatni. Mégis az amerikai tőzsdefelügyelet által felügyelt (SEC-listed) vállalkozásoknak fontolóra kell venniük az úgy nevezett „mezzanine” tőke elszámolására vonatkozó útmutatás alkalmazását.	10

Témakör		Témakör leírása	Fejezet
Lízingek		A HAR nem tartalmaz semmilyen útmutatást a beágyazott lízingszerződések azonosítására, így általában a vállalatok a jogi forma szerint értékelik a szerződéseket. A HAR megkülönböztet pénzügyi és operatív lízinget. A számviteli törvény utal a hitelintézetekről és pénzügyi vállalkozásokról szóló törvényre, amely speciális kritériumokat tartalmaz, amelyek teljesülése esetén a lízinget pénzügyi lízingként kell bemutatni. Általában a HAR szerint kevesebb lízingszerződés minősül pénzügyi lízingnek, mint az IFRS és a US GAAP alkalmazása esetén. Az IFRS szerinti útmutatás a tranzakció általános tartalmára koncentrál. Az operatív vagy pénzügyi lízingként való besorolás attól függ, hogy a tulajdonlással járó összes kockázat és haszon átkerül-e a lízingbevevőhöz. A US GAAP szerinti útmutatás négy speciális kritériumot tartalmaz annak eldöntésére, hogy a lízinget operatív lízingként kell-e bemutatni vagy a lízingbevevő által aktiválható lízingként. A lízing aktiválhatóságára vonatkozó kritériumok lényegesebb elemei: • az eszköz tulajdonjogának átadása a lízingbevevőnek; • vételi opció; • a lízing futamideje az eszköz hasznos élettartamának függvényében; • a lízingfizetési díjak jelenértéke a lízingelt eszköz valós értékének függvényében. A lízing besorolási kritériumok hasonlóak a US GAAP és az IFRS szerint, azonban az alkalmazás során vannak eltérések az értékelési kritériumokban.	6
Céltartalékok		Megjelenítési kritériumok Minden számviteli rendszerben a kötelezettségek megjelenítési kritériumainál szerepel a valószínűség, mint követelmény. A magyar számviteli rendszer mégsem határozza meg a valószínűség fogalmát. Az IFRS a „valószínűség” fogalmát olyan szituációként határozza meg, amelyben a kimenetel nagyobb eséllyel következik be, mint amennyire nem, amit általában úgy értelmeznek, hogy több mint 50% az esélye. A US GAAP úgy értelmezi a valószínűség fogalmát, mint amelyben a kimenetel esélyes, hogy bekövetkezik. Mivel a valószínűségnek nincs meghatározott számszerű értéke, a gyakorlat általában a 75 vagy annál nagyobb százalékos bekövetkezési valószínűséget tekinti esélyesnek. Értékelés A HAR alkalmazása esetén nincs speciális útmutatás a céltartalékok értékelésére vonatkozóan. Az IFRS szerint a céltartalékok értékelésére a legjobb becslés a beszámolási időszak végén a jelen kötelezettség rendezéséhez szükséges kiadás. A US GAAP esetében más értékelési elveket kell alkalmazni a különböző típusú céltartalékoknál. Speciális szabályozás	9

Témakör		Témakör leírása	Fejezet
		A HAR nem tartalmaz speciális szabályozást a különböző típusú céltartalékokra, míg a US GAAP és az IFRS tartalmaz speciális (de eltérő) szabályozást bizonyos céltartalékokra (pl.: hátrányos szerződés, átszervezés).	
Bevétel elszámolás		A HAR a bevételek elszámolásakor általában a tranzakciók jogi formáját követi. A bevétel fogalma nem korlátozott a társaság szokásos tevékenységére (pl.: egyszeri szolgáltatás nyújtása vagy termék eladása is részét képezheti az árbevételnek). HAR nem tartalmaz útmutatást az ügynöki/megbízói kapcsolatokra. A nyújtott szolgáltatások és a beruházási szerződések általában a teljesített szerződéssel/mérföldkövel összhangban kerülnek elszámolásra. A HAR szerint az árendedmény formája határozza meg a számviteli kezelését, ami érintheti az árbevételt, egyéb ráfordítást, pénzügyi vagy rendkívüli ráfordítást. A HAR nem tartalmaz útmutatást arra vonatkozóan, hogy többbelemű megállapodásokat hogyan kell elszámolni (beleértve a vásárlói hűségprogramokat is) és nem követeli meg az összeg diszkontálását, akkor sem, ha a pénz időértéke jelentős. Az IFRS bevétel elszámolása elvi szabályokon alapul. A bevétel a társaság szokásos tevékenységéből származó hasznok bruttó beáramlását tartalmazza. Speciális útmutatás létezik a megbízói/ügynöki szempontok figyelembevételére, ami lehetővé teszi a vállalatok számára annak eldöntését, hogy a tranzakciót bruttó vagy nettó módon kell elszámolni. A szolgáltatások nyújtásából és beruházási szerződésekben származó bevételeket általában teljesítésarányos módszerrel számolják el. Az IFRS alkalmazása esetén bármely az ügyfeleknek adott kereskedelmi és mennyiségi kedvezményt árbevételecsökkentő tételként kell elszámolni. A US GAAP elvi alapú útmutatást tartalmaz a bevételekre vonatkozóan, amely konkrét, részletes útmutatást biztosít bizonyos területeken. Az IFRS-hez hasonlóan speciális útmutatás van el a megbízói/ügynöki döntésekre vonatkozóan. Szolgáltató cégeknél a bevétel elszámolására általában a teljesítményarányos modellt vagy a befejezett teljesítmény alapú modellt alkalmazzák. A beruházási szerződés hatálya eltér az IFRS-ben alkalmazott rendszertől, ahol néhány kivételtől eltekintve általában a „készültségi fok” módszert kell alkalmazni. A vevőknek alacsonyabb eladási árak formájában nyújtott eladási ösztönzőket a US GAAP szerint bevételecsökkentőként (és nem ráfordításként) kell elszámolni.	3
Munkavállalói juttatások		A magyar számviteli rendszerben nincs külön útmutatás a meghatározott juttatási programok számviteli elszámolására, amelyek a gyakorlatban ritkák. A munkavállalói ráfordításokat általában akkor számolják el, amikor a munkavállaló teljesíti a szolgáltatást. Az IFRS és a US GAAP részletes útmutatást biztosít a meghatározott juttatási programok elszámolásáról a szabályozás részleteiben számos, jelentős különbséggel.	5

Témakör		Témakör leírása	Fejezet
Részvény-alapú kifizetések		A HAR nem tartalmaz külön útmutatást a részvény-alapú kifizetések tranzakcióiról, így az ilyen tranzakciók esetében a számviteli törvény általános szabályait kell alkalmazni. Nincs olyan előírás, amely alapján az anyavállalati juttatást a leányvállalati könyveiben is meg kellene jeleníteni („push-down accounting”). A tranzakciók csak akkor vannak hatással a társaság egyedi pénzügyi kimutatásaira, ha az anyavállalat továbbbszámlázza a ráfordításokat a leányvállalatnak. Az IFRS és a US GAAP részleteiben jelentős eltérésekkel aprólékos útmutatást biztosít a készpénzben és tőkeinstrumentumban teljesített részvény-alapú kifizetések tranzakcióira. Mind a két számviteli rendszer megköveteli a „push-down accounting” elszámolást a csoport részvény-alapú kifizetéseinek tranzakcióihoz. A US GAAP alkalmazása esetén az anyavállalat szintjén felmerült ráfordítások „push-down accounting” elszámolását alkalmazzák általában. Az IFRS szerint a beszámoló társaság kötelezettsége fogja meghatározni a megfelelő számviteli elszámolást.	4
Nyereségadók – tényleges adókötelezettség		A HAR tételesen felsorolja azokat az adónemeket, amelyeket az eredménykimutatásban nyereségadóként kell bemutatni. A US GAAP-ben és az IFRS-ben hasonló besorolást kell alkalmazni, a nettó jövedelmen alapuló adókat nyereségadónak kell minősíteni. Például a helyi iparüzési adó és innovációs járulék Magyarországon a HAR szerint egyéb ráfordításként számolandó el, míg a US GAAP és az IFRS szerint nyereségadóként kell bemutatni.	8
Nyereségadók – halasztott adók		A HAR nem ismeri a halasztott adó fogalmát az egyedi pénzügyi kimutatásokban. A konszolidált pénzügyi kimutatásokban bizonyos átmeneti különbségek keletkezhetnek a „Konszolidációból adódó (számított) társasági adó követelést”. Az IFRS-t és a US GAAP-et alkalmazó vállalkozásoknak számolniuk kell az átmeneti különbségeken alapuló halasztott adóval az egyedi és a konszolidált pénzügyi kimutatásaikban egyaránt. Az IFRS szerint a halasztott adó mindig befektetett eszköz vagy hosszú lejáratú kötelezettség, míg a US GAAP alkalmazása esetén részletes útmutatás érhető el a halasztott adó besorolására a mérlegben. Mégha a halasztott adó átfogó alapelvei nagyon hasonlóak is, az IFRS és a US GAAP szerint van néhány különbség a részletes számviteli szabályozásban.	8
Üzleti kombinációk		A US GAAP és az IFRS szerinti üzleti kombinációk standard az alapelveket tekintve közel állnak egymáshoz két fő különbséggel: (1) a teljes goodwill és (2) a függő követelések és függő kötelezettségek megjelenítési kritériumai. Jelentős különbségek továbbra is előfordulnak a későbbi üzleti évek számviteli elszámolásainál. Ide tartozik például az értékvesztés vizsgálat valamint a halasztott adó elszámolásához (pl.: az értékvesztés elismerése) kapcsolódó különbségek. A HAR esetén jelentősen eltér az útmutatás az üzleti kombinációk számviteli elszámolására. A gazdálkodó egységek számvitel politikai döntésének függvénye, hogy a konszolidált pénzügyi kimutatásokban	13

Témakör		Témakör leírása	Fejezet
		az akvizíció során a megszerzett eszközt könyvszerinti értéken vagy valós értéken értékelik. A gazdálkodó további számvitel politikai döntésének függvénye az akvizíció napjának megválasztása. A HAR szerint a felvásárlót a tranzakció jogi formája alapján határozzák meg, ami szintén eltér más számviteli rendszerek útmutatásától. Általában jelentősen kevesebb útmutatást tartalmaz az olyan komplex tranzakciók számviteli elszámolására vonatkozóan, mint amilyen a függő vételárak.	
Konszolidáció		Konszolidációs kör A HAR megengedi a vállalkozásoknak, hogy a konszolidált beszámolójukat az IFRS szerint állítsák össze. A magyar számviteli rendszer részletes útmutatást tartalmaz, hogy kik mentesülnek a konszolidált beszámoló összeállítására és a leányvállalatok konszolidációba való bevonására alól. Általában az akvizíció jogi formája határozza meg a felvásárlót és a konszolidáció módját. Nincs külön útmutatás a speciális célú társaságokra (SPV), potenciális szavazati jogokra és a de facto kontrollra. Az IFRS szerint az anyavállalatok készítik el a konszolidált pénzügyi kimutatásokat (néhány kivételtől eltekintve), amelyek tartalmaznak minden leányvállalati nettó eszközértéket. A konszolidációs modell részletes útmutatást tartalmaz arra vonatkozóan, hogy az anya-leányvállalat kapcsolat fennáll-e. Külön útmutatás vonatkozik a speciális célú társaságokra (SPV), potenciális szavazati jogokra és a de facto kontrollra is. A US GAAP kétlépcsős konszolidációs modellt alkalmaz: az egyik a szavazati jogokra koncentrál (szavazati jogokra épülő modell), a másik annak a kvalitatív elemzése, hogy megvan-e a jelentős tevékenység feletti kontroll és a befektető ki van-e téve a változó hozamoknak (változó hozamokra épülő modell). A US GAAP alkalmazása esetén nincs speciális útmutatás a potenciális szavazati jogok figyelembevételére. A tényleges kontroll meghatározása a szerződéses megállapodásokra korlátozódik, mivel a de facto kontroll fogalma nem létezik a US GAAP szerint.	12

Témakör		Témakör leírása	Fejezet
Kapcsolt felek		A HAR ugyanúgy értelmezi a kapcsolt felek fogalmát, mint az IFRS és emellett külön meghatározza a kapcsolt vállalkozások fogalmát is. A HAR széles körű közzétételt követel meg a kapcsolt vállalkozásokkal kapcsolatban, amelyek a kapcsolt feleknek csak egy része. A kapcsolt felekkel folytatott ügyleteket akkor kell részletesen bemutatni, ha ezek lényegesek és nem a szokásos piaci feltételek között valósultak meg. Nincs kivétel a kormányzattal kapcsolt viszonyban álló gazdálkodók esetében sem. Az IFRS nem határozza meg a kapcsolt vállalkozások fogalmát, csak a kapcsolt felek fogalmát és átfogó közzétételi követelményeket tartalmaz számukra. Ez alól külön felmentést kapnak a kormányzattal kapcsolt viszonyban álló gazdálkodók. A US GAAP hasonlóan az IFRS-hez csak a kapcsolt felek fogalmát használja és kevesebb közzétételi követelményt fogalmaz meg az IFRS-hez képest. A US GAAP alkalmazása esetén nincs kivétel a kormányzattal tranzakciót folytató vagy kormányzattal kapcsolt viszonyban álló gazdálkodók számára a beszámolás közzétételi követelményeire vonatkozóan.	14